

UCHWAŁA NR IX/63/2025
RADY GMINY BARANÓW

z dnia 21 lutego 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025- 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49), Rada Gminy Baranów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Baranów

Andrzej Ryszard Wiak

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2025 – 2027

Baranów 2025

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
2. Uwarunkowania prawne.....	3
3. Ogólna charakterystyki gminy.....	4
4. Diagnoza środowiska lokalnego w kontekście problemów występujących w rodzinach.....	6
5. Analiza SWOT.....	9
6. Potrzeby związane z realizacją zadań na rzecz wspierania dziecka i rodziny.....	11
7. Działania.....	12
8. Finansowanie	14
9. Monitoring.....	14

1. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Zakłada w szczególności wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub jego powrotu do rodziny naturalnej. Skuteczna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu ról opiekuńczo wychowawczych, jak i skuteczna ochrona dzieci może być osiągnięta poprzez współpracę przedstawicieli instytucji, które mają kontakt z dzieckiem i jego rodziną. Działania pomocowe na poziomie gminy polegają na udzielaniu rodzinie pomocy w radzeniu sobie z trudnościami tak, aby w efekcie nie doszło do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a jeżeli dojdzie do tego rodzaju interwencji, do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców dziecka, aby możliwy był powrót dziecka pod opiekę rodziny biologicznej. W oparciu o diagnozę środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych opracowano 3 letni gminny program wspierania rodziny na lata 2025 – 2027 r. Diagnoza została sporządzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej, do której wykorzystano materiały własne i sprawozdania. Program ukierunkowany jest na problemy rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, określa cele i wyznacza kierunki działań, które pozwolą wzmocnić rolę i funkcję rodziny, jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Program uwzględnia akty prawne:

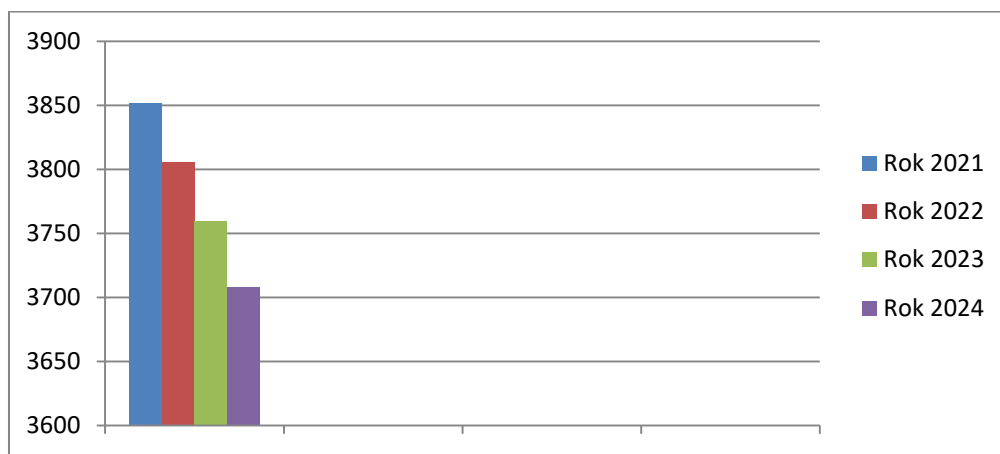
- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- 4) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
- 5) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 7) ustawa z dnia 6 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- 8) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
- 9) Gminna Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2020-2027

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Baranów położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie puławskim, ok. 20 km kierując się na wschód od miasta powiatowego - Puławy. W bezpośrednim sąsiedztwie gmin: Abramów, Jeziorzany, Michów, Żyrzyn i Ułęż. W ujęciu geograficznym usytuowana jest na Wyżynie Lubelskiej w pradolinie rzeki Wieprz stanowiącej jednocześnie od strony północnej naturalną granicę gmin Baranów i Ułęż.

Liczba ludności w Baranowie w latach 2021-2024.

Przyrost naturalny w Gminie Baranów w latach 2021-2024r.

	2021	2022	2023	2024
Urodzenia żywe	44	26	26	23
Zgony	62	62	38	62
Przyrost naturalny	-18	-36	-12	- 39

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie Baranów ujemny i wynosi - 39 (stan na koniec 2024 roku). Świadczy to o wzrostowej tendencji do starzenia się społeczeństwa Gminy, to z kolei podnosi za sobą konsekwencje społeczne w postaci zwiększenia zapotrzebowania na opiekę nad osobami starszymi i samotnymi. Systematycznie spada również liczba mieszkańców gminy. Na koniec roku 2024 roku na terenie gminy zamieszkiwało 3708 osób. W tym 588 osób wieku do 18 roku życia, 2215 osoby w wieku produkcyjnym i 905 osób w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w Puławach w poszczególnych latach (stan na koniec grudnia danego roku) przedstawia się następująco:

Tabela 8. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy

	2021	2022 rok	2023rok	2024 rok
ogółem	91	77	81	73

Dane pozyskane z zasobów Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach

Osoby bezrobotne w Gminie Baranów w roku 2024 r.:

	I kwartał	II Kwartał	III kwartał	IV kwartał
Liczba osób bezrobotnych w Gminie Baranów w 2024 r.	117	98	89	73

Na podstawie danych statystycznych przekazywanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Puławach, wyraźnie widać , iż po chwilowym wzroście osób bezrobotnych w 2021 r., co spowodowane było zapewne pandemią, obecnie stopa bezrobocia na terenie Gminy Baranów spada.

4. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO W KONTEKŚCIE PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH W RODZINACH

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Rodzina spełnia m.in. funkcję opiekuńczo – zabezpieczającą zapewniając swym członkom mieszkanie, zaspokojenie potrzeb materialno - bytowych. Niedostatek w rodzinie wywołuje negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny, dochodzi do zaburzenia wielu ważnych funkcji, elementy działalności wychowawczej rodziców mogą odbiegać wówczas od poziomu prawidłowości. Tematykę problemów społecznych na terenie gminy reguluje Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Baranów. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji, systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję. Następuje przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją, często występują u dzieci kłopoty z przyswajaniem nauki, prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku, problemy wychowawcze, aż do wkroczenia na drogę przestępstwa. Rodzina problemowa nie spełnia swoich zadań wobec dzieci. W rodzinach zaburzonych brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, prawidłowych relacji pomiędzy członkami rodziny, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców

komunikacji i dawania poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Stosowanie różnego rodzaju wsparcia finansowego pozwala na wzmocnienie rodzin w dążeniu do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz na wzmacnianiu postaw w kierunku przewyższania trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby i możliwości. System świadczeń rodzinnych jest wsparciem materialnym dla rodzin wychowujących dzieci oraz w sytuacji kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, gdy rodzina nie będzie mogła zaspokoić niezbędnych potrzeb swych członków. W pomocy społecznej rodzina występuje nie tylko jako świadczeniobiorca, ale także jako podmiot ochrony. Pomoc powinna mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny. Oprócz pomocy materialnej rodzinę otacza się szeroko rozumianym wsparciem, w tym pracą socjalną, wsparciem asystenta rodziny. Podstawą do skonstruowania programu wspierania rodziny, była diagnoza środowiska lokalnego. Diagnozę opracowano w oparciu o materiały OPS za lata 2021 - 2024. Przedmiotem diagnozy była sytuacja rodzin objętych wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

Tabela . *Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną od 2021do 2024r.*

Lata	2021	2022	2023	2024
Rodziny ogółem	95	93	84	79
Liczba osób w rodzinie	222	234	195	177
Rodziny z dziećmi ogółem	25	28	23	19
Rodziny emerytów i rencistów	13	5	14	10
Jednoosobowe gospodarstwa domowe	41	38	35	38
Rodziny niepełne	4	5	5	3

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Powód trudnej sytuacji życiowej	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	24	27	27	24
Bezrobocie	22	12	18	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	5	5	6	3
Niepełnosprawność	23	14	20	21
Wielodzietność	8	8	6	18
Długotrwała choroba	22	8	19	19
Rodziny niepełne	5	5	5	3

Alkoholizm	8	6	3	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	4	9	4
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	2	1

Dane pozyskane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Główne powody przyznawania pomocy były m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba i bezrobocie. Na podstawie obserwacji pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i sporządzanych sprawozdań wynika, iż przybywa na terenie gminy rodzin w trudnej sytuacji ekonomicznej, wymagających wsparcia finansowego. Systematycznie rośnie liczba rodzin w których pojawia się problem przemocy. Dochodzi do niej najczęściej na skutek spożywania alkoholu lub substancji psychoaktywnych.

Rodziny które objęte są wsparciem zarówno finansowym jak i wsparciem asystenta rodziny, to rodziny najczęściej niepełne, mierzące się z niepełnosprawnością, lub nałogami.

Asystent rodziny, działając na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2021-2024 r. objął wsparciem następującą liczbę rodzin:

ROK	Liczba rodzin współpracujących z AR	Liczba rodzin z którymi AR zakończył współpracę
2021	6	2
2022	6	2
2023	8	3
2024	8	2

W 2024 r. w rodzinach zastępczych przebywało 9 dzieci. Średni miesięczny koszt jaki ponosi Gmina w związku z tym, to ok. zł. 8977 zł.

Świadczenia rodzinne:

W 2024 r. wypłacono 961 zasiłków rodzinnych dla 43 rodzin, 51 świadczeń rodzicielskich dla 8 rodzin, 1265 zasiłków pielęgnacyjnych dla 113 osób, 389 świadczeń pielęgnacyjnych dla 34 osób i 11 specjalnych zasiłków opiekuńczych dla 1 osoby na kwotę 2 103 970,04 zł. Wypłacono jedna świadczenie „Za życiem” na kwotę 4 000 zł.

5. ANALIZA SWOT

Praca z rodziną jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia się na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Problemy rodzin mają często wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga dużej znajomości problemu i zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Przeprowadzenie diagnozy środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych oraz dokonanie analizy dotychczas podejmowanych działań, pozwoliło na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony

systemu wspierania rodzin w gminie oraz pozwala na dokonanie oceny zagrożeń jak i szans, które mają znaczący wpływ na całość podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny.

Mocne strony	Slabe strony
- dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, - działalność zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, - dobra współpraca interdyscyplinarna, - wspieranie rodzin przez asystenta rodziny, - szeroka oferta kulturalna dla dzieci, - funkcjonowanie placówki ochrony zdrowia na terenie, - szeroka oferta edukacyjna i sportowa w szkole: (działanie klubu sportowego Laskovia, dodatkowe zajęcia W-F dla dzieci), - działanie świetlicy terapeutycznej, - branie czynnego udziału w programach przeznaczonych dla szkół, - działalność świetlic wiejskich, -funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI, Punkt Konsultacyjny, Punkt Poradnictwa specjalistycznego, Asystent rodziny) -dobra sytuacja ekonomiczna większości rodzin	-brak grup samopomocowych dla osób dotkniętych problemem uzależnienia, -brak grup samopomocowych dla osób dotkniętych problemem uzależnienia, -brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach z dysfunkcją, -przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje -wysoki poziom stresu i nieumiejętność radzenia sobie z nim -wyuczona bezradność i roszczeniowość u części rodzin korzystających z pomocy społecznej -niska gotowość do współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów -niski poziom świadomego rodzicielstwa u części rodzin -brak dostępu do psychologa na terenie gminy,
Szanse	Zagrożenia
-pozyskanie środków na rozwój Gminy, - szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin, -zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, -wzrost jakości życia mieszkańców Gminnym	-wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia, oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych, -wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach i zaburzenie więzi rodzinnych, -wypalenie zawodowe kadry oświaty i pomocy społecznej działającej na rzecz dzieci i rodzin -wzrost kosztów utrzymania rodziny, -poczucie braku bezpieczeństwa (szczególnie związane z sytuacją epidemii koronawirusa), -konieczność pozostawania w izolacji w związku z epidemią koronawirusa i związane z tym utrudnienia w niesieniu skutecznego wsparcia, -wzrost problemów emocjonalnych związanych z koniecznością utrzymywania dystansu społecznego (np. zanik więzi międzyludzkich, zaburzenia lękowe,

6. POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA RZECZ WSPIERANIA DZIECKA I RODZIN

Przeprowadzona diagnoza i ogląd bieżącej sytuacji i dotychczasowej oferty wsparcia pozwala na sformułowanie następujących kierunków działań:

- tworzenie warunków do podnoszenia kompetencji rodzicielskich,

- kontynuacja usługi wsparcia dla rodzin świadczonej przez asystenta rodziny, najuboższych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- organizowanie wydarzeń integrujących i zachęcających rodziny do wspólnej aktywności,
- kontynuacja świadczenia wsparcia poprzez działalność Świetlicy socjoterapeutycznej oraz rozwój jej działalności,
- organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci, w szczególności z rodzin najuboższych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,

Cele Programu:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Baranów, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celami szczegółowymi Programu są:

1. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.
2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
3. Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.
4. Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Baranów na lata 2025-2027 są rodziny oraz ich członkowie zamieszkujące na terenie Gminy Baranów w szczególności przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest do rodziców, dzieci, opiekunów faktycznych i prawnych a także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

7. DZIAŁANIA

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.

Cel operacyjny nr 1			
Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie	Liczba rodzin: - objęta pomocą społeczną, - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.	Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z posiłków

	w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.		w programie i poza programem .
1.3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym.	Gmina Baranów	Liczba osób, objętych wsparciem stypendialnym
1.4	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy w Baranowie. Punkt Konsultacyjny Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad. Liczba podmiotów udzielających wsparcia
1.5	Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie	Liczba rodzin objętych wsparciem

Cel operacyjny nr 2 Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.			
2.1	Zapewnienie usługi asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
2.2	Promowane i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Świetlice wiejskie Gminne Centrum Kultury Placówki oświatowe	Liczba zrealizowanych form wsparcia. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2.3	Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe Biblioteka Świetlice wiejskie	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
2.4	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.		

Cel operacyjny nr 3 Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.
--

3.1	Szkolenia dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniu.
3.2	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji.
3.3	Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną
3.4	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe	Liczba udzielonych informacji

Cel operacyjny nr 4 Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną			
4.1	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka
4.2	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Urząd Gminy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.	Wysokość poniesionych nakładów finansowych. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

8. FINANSOWANIE

Zadania Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla Gminy Baranów finansowane będą z następujących źródeł:

- środki własne Gminy Baranów
- środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych.

9. MONITORING

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla Gminy Baranów będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art.179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.